

Súd: Okresný súd Banská Bystrica
Spisová značka: 9P/106/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6123419255
Dátum vydania rozhodnutia: 07. 12. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Miroslava Vaňová
ECLI: ECLI:SK:OSBB:2023:6123419255.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Banská Bystrica, pracovisko Brezno v konaní pred sudkyňou Mgr. Miroslavou Vaňovou, v právnej veci starostlivosti o maloleté deti A.: B., nar. XX.XX.XXXX, C., nar. XX.XX.XXXX a D., nar. XX.XX.XXXX, všetky maloleté deti toho času na základe neodkladného opatrenia v starostlivosti navrhovateľa E. A., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom A. XXX/X, XXX XX F., toho času bytom G. XX/X, XXX XX H., všetky maloleté deti zastúpené kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Brezno, deti matky: I. A., nar. XX.XX.XXXX, zomr. XX.XX.XXXX, a otca: I. A., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom 976 46 H., v konaní o návrhu navrhovateľa E. A., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom A. XXX/X, XXX XX F., toho času bytom G. XX/X, XXX XX H., na zverenie maloletých detí do jeho náhradnej osobnej starostlivosti, takto

rozhodol:

I. Súd maloleté deti A., B., nar. XX.XX.XXXX, C., nar. XX.XX.XXXX a D., nar. XX.XX.XXXX zveruje do náhradnej osobnej starostlivosti brata E. A., nar. XX.XX.XXXX, ktorý je oprávnený a povinný vykonávať osobnú starostlivosť o maloleté deti v rovnakom rozsahu, v akom ju vykonávajú rodičia; sústavne a dôsledne sa starať o výchovu, zdravie, výživu a všestranný vývin maloletých detí. Právo zastupovať maloleté deti a spravovať ich majetok má iba v bežných veciach.

II. Otec I. A., nar. XX.XX.XXXX je povinný prispievať na výživu maloletých detí A., B., nar. XX.XX.XXXX, C., nar. XX.XX.XXXX a D., nar. 10.07.2010 minimálnym výživným vo výške 30 % zo sumy životného minima na nezaopatrené nepľnoleté dieťa alebo na nezaopatrené dieťa podľa osobitného predpisu mesačne na každé dieťa zvlášť, počnúc dňom 13.10.2023, vždy do 20-teho dňa v mesiaci vopred na účet príslušného úradu práce, sociálnych vecí a rodiny.

III. Zameškané výživné za obdobie od 13.10.2023 do 30.11.2023 spolu vo výške 178,20 Eur je otec I. A., nar. XX.XX.XXXX povinný zaplatiť na účet príslušného úradu práce, sociálnych vecí a rodiny do 5 mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

IV. Počnúc právoplatnosťou tohto rozsudku sa ruší neodkladné opatrenie nariadené uznesením Okresného súdu Banská Bystrica, pracovisko Brezno č.k. 9P/96/2023-25 zo dňa 13.10.2023.

V. Žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania.

odôvodnenie:

1. Návrhom doručeným tunajšiemu súdu dňa 27.10.2023 sa navrhovateľ E. A., nar. XX.XX.XXXX domáhal, aby súd zveril maloleté deti A. B., nar. XX.XX.XXXX, C., nar. XX.XX.XXXX a D., nar. XX.XX.XXXX do jeho náhradnej osobnej starostlivosti a otca maloletých detí zaviazal prispievať na výživu maloletých detí podľa jeho možností a schopností.

Svoj návrh odôvodnil tým, že maloleté deti A. B., C. a D. pochádzajú z manželstva rodičov - otca I. A. a zosnulej matky I. A.. Z manželstva rodičov pochádza aj navrhovateľ E. A.. Po smrti matky boli maloleté deti zverené do náhradnej osobnej starostlivosti starej matke B. J., ktorá dňa 28.09.2023 náhle umrela. Od smrti starej matky zabezpečuje navrhovateľ osobnú starostlivosť o maloletých súrodencov a chce sa o maloleté deti starať aj naďalej. Uznesením Okresného súdu Banská Bystrica č.k. 9P/96/2023 mu boli súrodenci odovzdaní do osobnej starostlivosti. Otec sa o nich od narodenia nezaujímal, nekontaktuje ich, neprispieva im na výživu. Ani po smrti starej matky otec o nich neprejavil záujem, nezaujímal ho, čo s nimi bude. So súrodencami naďalej bývajú v rodinnom dome na adrese H., G. XX/X. Tento dom je v osobnom vlastníctve dvoch majiteľov, pričom stará matka bola jednou z nich. Dedičské konanie ešte neprebehlo. Navrhovateľ naďalej študuje na J. K. A. F. L. J. H. M. a nakoľko má záujem si školu dokončiť, škola mu umožnila študovať prostredníctvom individuálneho študijného plánu, takže aj popri štúdiu sa dokáže postarať o súrodencov. Počas víkendov chodí na brigády a snaží sa privyrobiť. Je zdravý, bezúhonným je schopný a ochotný zabezpečovať súrodencom starostlivosť aj do budúcnosti, nakoľko je to pre nich najlepšie riešenie. Nakoľko nechce, aby jeho súrodenci skončili v zariadení a chce sa o nich starať aj naďalej, navrhovateľ žiadal súd, aby mu boli zverení do náhradnej osobnej starostlivosti. Aj jeho súrodenci s tým súhlasili. Aj napriek tomu, že je mladý a nemá ešte toľko skúseností so starostlivosťou o deti, je schopný a odhodlaný sa o súrodencov postarať. So súrodencami majú dobrý vzťah, po smrti starej matky sa navzájom podporujú a pomáhajú si. Súrodenci ho rešpektujú.

2. Otec maloletých detí sa k návrhu napriek výzve súdu písomne nevyjadril.

3. Dňa 07.12.2023 na pojednávaní súd konal a rozhodol v neprítomnosti otca maloletých detí, ktorý mal doručenie predvolania na pojednávanie vykázané riadne a včas, na pojednávanie sa nedostavil, pričom svoju neúčast na pojednávaní neospravedlnil, ani nepožiadaval zo žiadneho dôvodu o odročenie pojednávania.

4. Súd na pojednávaní dňa 07.12.2023 vykonal vo veci dokazovanie výsluchom navrhovateľa E. A., výsluchom maloletých detí, oboznámením sa s prednesom kolízneho opatrovníka maloletých detí, taktiež oboznámením sa s listinnými dôkazmi nachádzajúcimi sa v spise, ako aj s uznesením Okresného súdu Brezno č.k. 1P/74/2018-106 zo dňa 16.10.2019, uznesením Okresného súdu Banská Bystrica, pracovisko Brezno č.k. 9P/96/2023-25 zo dňa 13.10.2023 a zistil tento stav.

5. Navrhovateľ E. A. na pojednávaní uviedol, že trvá na podanom návrhu a žiada, aby mu maloleté deti boli zverené do náhradnej osobnej starostlivosti. Maloleté deti B., C. a D. sú jeho súrodenci a nechce, aby išli do ústavu. Ich situácia je zložitá, nakoľko 28.09.2023 im zomrela stará mama, ktorá dovtedy zabezpečovala starostlivosť o jeho súrodencov a ktorej boli maloletí zverení do náhradnej osobnej starostlivosti. Ako ich stará mama zomrela, odvtedy on zabezpečuje starostlivosť o maloleté deti, teda o svojich súrodencov, varí, perie a stará sa o domácnosť. Otec maloletých detí I. A. je zapísaný síce v rodných listoch detí, ale nie je to ich biologický otec. Tento sa o nich vôbec nezaujíma, ani sa s nimi nekontaktuje. Vie a má informácie, že býva niekde vo Valaskej, aj ho párkrát stretol vo Valaskej, bolo z neho cítiť alkohol a keď sa aj stretli, tak ho vôbec nepoznal, ani sa mu neprihovoril. Ich biologickým otcom je D. M., tento sa ale taktiež nemôže o nich starať, ani o jeho súrodencov, nakoľko má prácu a je rád, že sa sám užíva. Majú ešte sestru I., ktorá býva v G., často si s touto sestrou volá, sú v telefonickom kontakte, aj cez messenger, táto už má ale vlastnú rodinu a nebola by schopná sa o súrodencov postarať. Ešte majú aj brata I., s týmto ale nie sú v kontakte, nakoľko má informácie, že jeho mama sa ho ešte keď žila vzdala, nakoľko tento mal aj nejaké psychické problémy. Taktiež ešte mali sestru E., ale tá zomrela, keď ešte bola malá. Čo sa týka ostatnej rodiny, tak sú v telefonickom kontakte ešte so sestrou pána D. M., ktorý je ich biologickým otcom, táto sa o nich aj zaujíma, aj ich bola pozrieť. Spolu so súrodencami bývajú v rodinnom dome, ktorý je jednoposchodový. Býva tam iba on a jeho súrodenci, teda mal. B., C. a D.. Tento rodinný dom vlastnila v polovici ich starká B. J.. Dedičské konanie po starkej ešte neprebehlo a druhú polovicu vlastnila jedna pani, ktorá ale zomrela a teraz to vlastní jej deti, ale môžu v tomto dome naďalej zostať bývať, nie je problém, že by tam nemohli zostať, nakoľko aj títo príbuzní tej pani, ktorá vlastní polovicu sa vyjadrili, že by im ten dom prenechali. On v súčasnosti ešte študuje na J. K. A. F. L. J. H. M., má vybavený aj individuálny plán v prípade, že sa musí postarať o súrodencov, tak mu vychádzajú v škole v ústrety. Študuje odbor strojár, momentálne je v druhom ročníku, pričom sa jedná o štvorročné štúdium. Čo sa týka príjmu, momentálne poberá z úradu práce prídavky na maloleté deti. Zvykne si aj brigádnicke privyrobiť cez víkendy alebo keď má v škole voľno. Zvykne brigádovať na družstve vo Valaskej, cez leto zvykol chodiť kosiť a cez zimu taktiež zvykne pomáhať, pričom pri týchto

brigádach za deň má príjem okolo 20,- Eur. Čo sa týka súrodencov, tak títo ho poslúchajú, zvyknú mu pomáhať napr. aj pri varení, umývaní riadu a celkovo v domácnosti. Chce, aby naďalej zostali maloleté deti, teda jeho súrodenci v jeho starostlivosti, nechce, aby išli do nejakého ústavu.

Maloletá sestra B. navštevuje J. A. H. H., momentálne je v 1. ročníku a navštevuje odbor kuchárka. Maloleté deti dochádzajú do školy autobusom alebo peši. Čo sa týka maloletej B., stravuje sa v škole, kde sa platia obedy okolo 25,- Eur mesačne a na začiatku školského roka sa platilo ZRPŠ. Maloletá B. navštevuje v škole aj krúžok varenia, kde sa podľa potreby prispieva sumou 10,- Eur mesačne. Maloletá sestra B. je taká skôr utiahnutá, má trošku problém asi aj s autizmom, takže je taká skôr tichá. M. D. navštevuje Základnú školu vo H., momentálne je v 6. ročníku a brat C. navštevuje Špeciálnu základnú školu vo H., momentálne je v 9. ročníku a chcel by taktiež sa ísť učiť za kuchára. Čo sa týka zdravotného stavu maloletých detí, tak D. má šelest na srdci, avšak zatiaľ nenavštevuje žiadne nejaké odborné ambulancie. Taktiež všetky maloleté deti mali bronchitídu, keď boli malí, ale v súčasnosti nemajú nejaké vážnejšie zdravotné problémy, nenavštevujú ani žiadne odborné ambulancie. Všetky maloleté deti si riadne plnia povinnú školskú dochádzku, aj v škole ich učiteľky chvália. So školou komunikujem on a taktiež chodí aj na rodičovské združenia.

6. Všetky maloleté deti na pojednávaní zhodne uviedli, že chcú ostať v starostlivosti brata E., s bratom si rozumejú, brat sa o nich dobre stará. Zároveň mu pomáhajú aj so starostlivosťou o domácnosť. Brat dokonca s nimi chodil aj k lekárom, keď už starká nemohla, že jej to nedovoľoval jej zdravotný stav. Taktiež maloleté deti potvrdili, že k nim chodia aj z Centra pre deti a rodiny, kde sa im snažia pomáhať aj čo sa týka finančnej gramotnosti, aj starostlivosti o domácnosť.

7. Kolízny opatrovník maloletých detí na pojednávaní uviedol, že na základe zistených skutočností má za to, že je v záujme maloletých detí, aby súd návrhu navrhovateľa E. A. vyhovel a zveril maloleté deti do jeho náhradnej osobnej starostlivosti. Od smrti starej matky navrhovateľ zabezpečuje starostlivosť o maloleté deti, pričom v tejto starostlivosti neboli zistené žiadne vážne nedostatky. Medzi súrodencami sú súdržné vzťahy a zároveň majú maloleté deti s navrhovateľom vybudovanú silnú citovú väzbu, navzájom si súrodenci pomáhajú. V rodine neboli zistení žiadni príbuzní, ktorí by mohli zabezpečovať starostlivosť o maloleté deti. Má za to, že je v záujme maloletých detí, aby boli zverené do náhradnej osobnej starostlivosti navrhovateľa.

8. Zo správy kolízneho opatrovníka - Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Brezno zo dňa 04.12.2023 z prešetrenia pomerov v rodine maloletých detí súd zistil, že maloleté deti A. B., C., D. pochádzajú z manželstva matky I. A. a otca I. A.. Z tohto manželstva pochádza ešte plnoletý E. A., nar. XX.XX.XXXX (navrhovateľ), ktorý žije so súrodencami v spoločnej domácnosti.

Otec mal. detí p. I. A., nar. XX.XX.XXXX (zapísaný v rodných listoch mal. detí), žije bezdomoveckým spôsobom života, o deti sa nezaujíma, neplní si vyživovaciu povinnosť. Svoj nezaujem o deti odôvodňuje tým, že nie je ich otcom. Biologickým otcom mal. detí je p. D. M., nar. XX.XX.XXXX, ktorý sa o mal. deti zaujíma len, keď potrebuje peniaze. Matka mal. detí p. I. A. v novembri 2018 zomrela.

V rodinných, bytových a sociálnych pomeroch rodiny nedošlo k zmene. Mal. deti naďalej obývajú rodinný dom na adrese H., G. XX/X. Ide o starší poschodový rodinný dom. Domácnosť pozostáva z kuchyne, chodby, kúpeľne s toaletou a troch izieb. Domácnosť je kompletne zariadená a vybavená starším, ale funkčným nábytkom. Mal. deti majú v domácnosti vytvorené vhodné podmienky pre pokojný spánok, hru, odpočinok, stravovanie a prípravu na vyučovanie.

Navrhovateľ p. A. z N. G., J. H. L. O. O. J. poberá prídavok na dieťa v sume 240,- Eur, opakovaný príspevok na dieťa zverené do náhradnej starostlivosti v sume 569,40 Eur. Maloleté deti ešte poberajú sirotsky dôchodok po nebohej matke.

Maloleté deti sú zdravé, sú v zdravotnej starostlivosti I. L. vo H.. Maloleté deti majú absolvované všetky preventívne prehliadky a očkovania.

Maloletá B. navštevuje 1. ročník na Odbornom učilišti internátnom vo H., odbor obchodná prevádzka – práce pri príprave jedál. Maloletý C. navštevuje 9. ročník na A. P. A. H. H.. Maloletý D. je žiakom 6. ročníka P. A. H. H.. Všetky mal. deti si riadne plnia povinnú školskú dochádzku a školské povinnosti. Dňa 20.11.2023 sa konala prípadová konferencia, ktorej sa zúčastnili aj triedne učiteľky mal. detí, ktoré sa zhodli na tom, že u mal. detí vidieť pozitívnu zmenu v dochádzke, aj v správaní, od kedy sú v starostlivosti navrhovateľa. Mal. deti chodia do školy čisté, upravené, nosia si pravidelne desiatu, stravujú sa v školskej jedálni. Navrhovateľ so školou komunikuje, zúčastnil sa už aj rodičovského združenia.

Navrhovateľ v rozhovore uviedol, že na podanom návrhu na zverenie mal. detí do jeho náhradnej osobnej starostlivosti trvá v plnom rozsahu. Uviedol, že to berie ako svoju povinnosť postarať sa

o súrodencov. Uvedol, že v rodine nemajú nikoho, kto by mal záujem súrodencom zabezpečovať starostlivosť, jediným riešením je, aby sa o súrodencov postaral on. Uvedol, že naďalej študuje na J. K. A. F. L. J. H. M., prostredníctvom individuálneho študijného plánu. Popri škole chodí na príležitostné brigády, kde si privyrába. Súrodenci ho rešpektujú, pomáhajú mu aj s domácimi prácami.

Následne bol vykonaný rozhovor s mal. deťmi s prihliadnutím na ich vek a rozumové schopnosti. Mal. deti nevykazovali známky zanedbávania, týrania či zneužívania. Boli čisté, upravené. Mal. deti v rozhovore uviedli, že chcú aj naďalej ostať v starostlivosti brata. S bratom si rozumejú, majú ho radi. Brat sa o nich stará dobre, oni mu pomáhajú so starostlivosťou o domácnosť.

Zo správy kolízneho opatrovníka ďalej vyplýva, že oddelenie sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately v náhradnej rodine vykonáva opatrenia sociálnoprávnej ochrany a sociálnej kurately prostredníctvom vypracovaného plánu sociálnej práce s dieťaťom, ktorého cieľom bolo zabezpečenie riadnej náhradnej osobnej starostlivosti. Na mal. deti je stanovená stredná miera ohrozenia.

Nakoľko sa mal. deti ocitli v nepriaznivej situácii, rodinou otriasla smrť starej matky, na ktorú boli deti naviazané, bola rodine poskytnutá odborná pomoc podľa § 11 ods. 3 písm. b.) bod 1 zákona č. 305/2005 Z.z. o sociálnoprávnej ochrane detí a sociálnej kurately a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. V októbri bolo zo strany tunajšieho ÚPSVR vydané odporúčanie podľa § 59 ods. 3 zákona č. 305/2005 Z.z. o sociálnoprávnej ochrane detí a sociálnej kurately a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon“) pre Q. H.. Cieľom zapojenia centra do spolupráce s náhradnou rodinou je pomoc a podpora deťom pri vyrovnávaní sa s novou životnou situáciou a stabilizácia rodinného prostredia.

Do spolupráce s náhradnou rodinou bola zapojená aj obec H., ktorá v rodine vykonáva opatrenia sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately zamerané na predchádzanie vzniku porúch psychického, fyzického a sociálneho vývinu v zmysle § 75 zákona č. 305/2005 Z.z. o sociálnoprávnej ochrane detí a sociálnej kurately v platnom znení.

Úrad bude s náhradnou rodinou naďalej spolupracovať, sledovať úroveň starostlivosti navrhovateľa o mal. deti.

V závere správy kolízny opatrovník maloletých detí uviedol, že na základe uvedených skutočností má za to, že je v záujme maloletých detí, aby súd návrhu E. A. vyhovel a zveril mal. deti do jeho náhradnej osobnej starostlivosti. Navrhovateľ zabezpečuje starostlivosť o mal. deti na dobrej úrovni. Mal. deti majú s navrhovateľom vybudovanú silnú citovú väzbu, súrodenci sú súdržní a majú predpoklad situáciu zvládnuť.

9. Z odpisu z registra trestov na navrhovateľa súd zistil, že tento nemá záznam v registri trestov.

10. Zo správy Obce Valaská súd zistil, že navrhovateľ E. A., nar. XX.XX.XXXX má evidovaný trvalý pobyt na adrese: F., A. XXX/X. Je slobodný, bezdetný. Nie je zamestnaný, študuje na učňovskej škole v M.. Žije v spoločnej domácnosti so svojimi mladšími súrodencami na adrese H., G. XX/X. Podľa susedov sa stará o svojich súrodencov, perie a aj varí. Ich majetkové pomery sú skromnejšie. Menovaná osoba sa do verejného života v obci nezapája.

I. A., nar. XX.XX.XXXX má evidovaný trvalý pobyt na adrese obec H.. Je otcom D. A., nar. XX.XX.XXXX, B. A., nar. XX.XX.XXXX a C. A., nar. XX.XX.XXXX. O uvedené osoby nejaví záujem, nestará sa o nich. Je vdovec, nepracuje a vedie túlavý spôsob života.

11. Zo správy Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Brezno zo dňa 06.11.2023 súd zistil, že otec maloletých detí I. A. za posledných 12 mesiacov nebol vedený v evidencii uchádzačov o zamestnanie a nepoberal dávku v hmotnej núdzi ani iné dávky a príspevky.

12. Zo správy Sociálnej poisťovne, pobočka Banská Bystrica zo dňa 16.11.2023 súd zistil, že otec maloletých detí I. A. nie je poberateľom dávky v nezamestnanosti, taktiež nepoberá nemocenské ani dôchodkové dávky.

13. Maloleté deti sú narodené z manželstva matky I. A. s I. A., nar. XX.XX.XXXX.

Nakoľko matka maloletých detí dňa XX.XX.XXXX zomrela a otec sa o maloleté deti vôbec nezaujímal, uznesením Okresného súdu Brezno č.k. 1P/74/2018-106 zo dňa 16.10.2019, právoplatným dňom 12.11.2019, boli maloleté deti zverené do náhradnej osobnej starostlivosti starej matky B. J., nar. XX.XX.XXXX a otcovi maloletých detí bola stanovená vyživovacia povinnosť. Stará matka maloletých detí B. J. dňa XX.XX.XXXX zomrela.

Okresný súd Banská Bystrica, pracovisko Brezno uznesením č.k. 9P/96/2023-25 zo dňa 13.10.2023 nariadil neodkladné opatrenie, ktorým maloleté deti odovzdal do osobnej starostlivosti navrhovateľa E. A. a zároveň navrhovateľovi uložil povinnosť vykonávať osobnú starostlivosť o maloleté deti v rovnakom rozsahu, v akom ju vykonávajú rodičia; právo zastupovať maloleté deti a spravovať ich majetok má iba v bežných veciach. Uznesenie nadobudlo právoplatnosť dňa 07.11.2023 a vykonateľné je od 13.10.2023.

14. Podľa § 44 ods. 1 zákona č. 36/2005 Z.z. o rodine (ďalej len „Zákon o rodine“), náhradnou starostlivosťou je viacero osobitne usporiadaných, na seba nadväzujúcich a vzájomne sa podmieňujúcich dočasných opatrení, ktoré nahrádzajú osobnú starostlivosť rodičov o maloleté dieťa v prípadoch, ak ju rodičia nezabezpečujú, alebo nemôžu zabezpečiť.

15. Podľa § 44 ods. 2 Zákona o rodine, náhradná starostlivosť, na ktorej základe vznikajú vzťahy medzi maloletým dieťaťom a inou osobou, môže vzniknúť len rozhodnutím súdu a jej obsah tvoria práva a povinnosti vymedzené zákonom alebo súdnym rozhodnutím.

16. Podľa § 44 ods. 3 Zákona o rodine, náhradnou starostlivosťou je:

- a) zverenie maloletého dieťa do osobnej starostlivosti inej fyzickej osoby než rodiča (náhradná osobná starostlivosť),
- b) pestúnska starostlivosť a
- c) ústavná starostlivosť.

17. Podľa § 44 ods. 4 Zákona o rodine, súd pri rozhodovaní o tom, ktorý zo spôsobov náhradnej starostlivosti zvolí, vždy prihliadne na záujem maloletého dieťaťa.

18. Podľa § 45 ods. 1 veta prvá a druhá Zákona o rodine, ak to vyžaduje záujem maloletého dieťaťa, súd môže zveriť maloleté dieťa do náhradnej osobnej starostlivosti. Osobou, ktorej možno maloleté dieťa takto zveriť, sa môže stať len fyzická osoba s trvalým pobytom na území Slovenskej republiky, ktorá má spôsobilosť na právne úkony v plnom rozsahu, osobné predpoklady, najmä zdravotné, osobnostné a morálne, a spôsobom svojho života a života osôb, ktoré s ňou žijú v domácnosti zaručuje, že bude náhradnú osobnú starostlivosť vykonávať v záujme maloletého dieťaťa.

19. Podľa § 45 ods. 2 veta prvá Zákona o rodine, pri zverení maloletého dieťaťa do náhradnej osobnej starostlivosti uprednostní súd predovšetkým príbuzného maloletého dieťaťa, ak spĺňa ustanovené predpoklady.

20. Podľa § 45 ods. 3 Zákona o rodine, v rozhodnutí súd vymedzí osobe, ktorej bolo maloleté dieťa zverené do náhradnej osobnej starostlivosti, jej rozsah práv a povinností k maloletému dieťaťu.

21. Podľa § 45 ods. 4 Zákona o rodine, osoba, ktorej bolo maloleté dieťa zverené do náhradnej osobnej starostlivosti, je povinná vykonávať osobnú starostlivosť o maloleté dieťa v rovnakom rozsahu, v akom ju vykonávajú rodičia; osoba, ktorej bolo maloleté dieťa zverené do náhradnej osobnej starostlivosti vykonávanej na území Slovenskej republiky, je povinná najmenej 30 dní pred dočasným premiestnením maloletého dieťaťa oznámiť súdu dočasné premiestnenie maloletého dieťaťa do cudziny na dobu dlhšiu ako tri mesiace spolu s údajom o mieste, účele a dĺžke pobytu v cudzine a o iných významných skutočnostiach súvisiacich s dočasným premiestnením. Právo zastupovať maloleté dieťa a spravovať jeho majetok má iba v bežných veciach. Ak táto osoba predpokladá, že rozhodnutie zákonného zástupcu maloletého dieťaťa v podstatných veciach nie je v súlade so záujmom maloletého dieťaťa, môže sa domáhať, aby tento súlad pri konkrétnom rozhodnutí zákonného zástupcu preskúmal súd.

22. Podľa § 45 ods. 6 Zákona o rodine, rodičia maloletého dieťaťa vykonávajú práva a povinnosti vyplývajúce z rodičovských práv a povinností len v rozsahu, v akom nepatria osobe, ktorej bolo maloleté dieťa zverené do náhradnej osobnej starostlivosti. Rodičia majú právo stýkať sa s maloletým dieťaťom, ktoré bolo zverené do náhradnej osobnej starostlivosti. Ak sa s osobou, ktorej bolo maloleté dieťa takto zverené, nedohodnú o výkone tohto práva, rozhodne na návrh niektorého z rodičov alebo tejto osoby súd.

23. Podľa § 45 ods. 7 Zákona o rodine, vyživovacia povinnosť rodičov voči maloletému dieťaťu rozhodnutím súdu podľa odseku 1 nezaniká.

24. Podľa § 45 ods. 8 Zákona o rodine, súd pri rozhodovaní o zverení maloletého dieťaťa do náhradnej osobnej starostlivosti určí rodičom alebo iným fyzickým osobám povinným poskytovať maloletému dieťaťu výživné rozsah ich vyživovacej povinnosti a súčasne im uloží povinnosť, aby počas trvania náhradnej osobnej starostlivosti, najdlhšie však do dovŕšenia plnoletosti dieťaťa, poukazovali výživné úradu práce, sociálnych vecí a rodiny. Ak povinný podľa prvej vety neplní vyživovaciu povinnosť poukazovaním výživného úradu práce, sociálnych vecí a rodiny, má tento úrad právo vykonávať úkony vo veciach uplatňovania nárokov na výživné maloletého dieťaťa vrátane uplatňovania týchto nárokov v exekučnom konaní vo svojom mene a na účet tohto maloletého dieťaťa. Ak je maloleté dieťa zverené do náhradnej osobnej starostlivosti podľa odseku 2 druhej vety osobe, ktorá nemá trvalý pobyt na území Slovenskej republiky, súd povinnému uloží povinnosť, aby výživné poukazoval tejto osobe; úrad práce, sociálnych vecí a rodiny nemá v tomto prípade právo vykonávať úkony vo veciach uplatňovania nárokov na výživné maloletého dieťaťa. Po dovŕšení plnoletosti dieťaťa, ktoré bolo zverené do náhradnej osobnej starostlivosti, sú rodičia povinní poukazovať výživné dieťaťu.

25. Podľa § 45 ods. 9 Zákona o rodine, súd najmenej raz za 6 mesiacov zhodnotí v súčinnosti s orgánom sociálnoprávnej ochrany detí alebo v súčinnosti s inými osobami, ktoré sú oboznámené s pomermi maloletého dieťaťa, výkon náhradnej osobnej starostlivosti, a to najmä kvalitu starostlivosti o dieťa v náhradnej osobnej starostlivosti a skutočnosť, či rodičia môžu zabezpečiť osobnú starostlivosť o maloleté dieťa.

26. Podľa § 47 ods. 1 písm. c) Zákona o rodine, náhradná osobná starostlivosť zaniká smrťou osoby, ktorej bolo maloleté dieťa zverené do náhradnej osobnej starostlivosti.

27. Podľa § 47 ods. 5 Zákona o rodine, ak zanikne náhradná osobná starostlivosť z dôvodov uvedených v odseku 1 písm. c) alebo e) a rodičia naďalej nezabezpečujú alebo nemôžu zabezpečiť osobnú starostlivosť o maloleté dieťa, súd rozhodne o ďalšej náhradnej osobnej starostlivosti o maloleté dieťa.

28. Podľa § 54 ods. 1 veta prvá Zákona o rodine, náhradná osobná starostlivosť a pestúnska starostlivosť majú prednosť pred ústavnou starostlivosťou.

29. Podľa § 62 ods. 1 Zákona o rodine, plnenie vyživovacej povinnosti rodičov k deťom je ich zákonná povinnosť, ktorá trvá do času, kým deti nie sú schopné samé sa živiť.

30. Podľa § 62 ods. 2 Zákona o rodine, obaja rodičia prispievajú na výživu svojich detí podľa svojich schopností, možností a majetkových pomerov. Dieťa má právo podieľať sa na životnej úrovni rodičov.

31. Podľa § 62 ods. 3 Zákona o rodine, každý rodič bez ohľadu na svoje schopnosti, možnosti a majetkové pomery je povinný plniť svoju vyživovaciu povinnosť v minimálnom rozsahu vo výške 30 % zo sumy životného minima na nezaopatrené neploleté dieťa alebo na nezaopatrené dieťa podľa osobitného zákona.

32. Podľa § 62 ods. 5 Zákona o rodine, výživné má prednosť pred inými výdavkami rodičov. Pri skúmaní schopností, možností a majetkových pomerov povinného rodiča súd neberie do úvahy výdavky povinného rodiča, ktoré nie je nevyhnutné vynaložiť.

33. Podľa § 75 ods. 1 Zákona o rodine, pri určení výživného prihliadne súd na odôvodnené potreby oprávneného, ako aj na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného. Na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného prihliadne súd aj vtedy, ak sa povinný vzdá bez dôležitého dôvodu výhodnejšieho zamestnania, zárobku, majetkového prospechu; rovnako prihliadne aj na neprimerané majetkové riziká, ktoré povinný na seba berie.

34. Podľa § 76 ods. 1 Zákona o rodine, výživné sa platí v pravidelných opakujúcich sa sumách, ktoré sú zročné vždy na mesiac dopredu.

35. Podľa § 77 ods. 1 Zákona o rodine, právo na výživné sa nepremlčuje. Možno ho však priznať len odo dňa začatia súdneho konania. Výživné pre maloleté dieťa možno priznať najdlhšie na dobu troch rokov spätne odo dňa začatia konania, ak sú na to dôvody hodné osobitného zreteľa.

36. Podľa § 81 ods. 1 Zákona o rodine, ak súd rozhodne o umiestnení maloletého dieťaťa do náhradnej osobnej starostlivosti, pestúnskej starostlivosti, o nariadení ústavnej starostlivosti alebo o uložení ochrannej výchovy, upraví aj rozsah vyživovacej povinnosti rodičov alebo iných osôb povinných poskytovať maloletému dieťaťu výživné.

37. Podľa článku 5 základných zásad Zákona o rodine, záujem maloletého dieťaťa je prvoradým hľadiskom pri rozhodovaní vo všetkých veciach, ktoré sa ho týkajú. Pri určovaní a posudzovaní záujmu maloletého dieťaťa sa zohľadňuje najmä

- a) úroveň starostlivosti o dieťa,
- b) bezpečie dieťaťa, ako aj bezpečie a stabilita prostredia, v ktorom sa dieťa zdržiava,
- c) ochrana dôstojnosti, ako aj duševného, telesného a citového vývinu dieťaťa,
- d) okolnosti, ktoré súvisia so zdravotným stavom dieťaťa alebo so zdravotným postihnutím dieťaťa,
- e) ohrozenie vývinu dieťaťa zásahmi do jeho dôstojnosti a ohrozenie vývinu dieťaťa zásahmi do duševnej, telesnej a citovej integrity osoby, ktorá je dieťaťu blízkou osobou,
- f) podmienky na zachovanie identity dieťaťa a na rozvoj schopností a vlôh dieťaťa,
- g) názor dieťaťa a jeho možné vystavenie konfliktu lojality a následnému pocitu viny,
- h) podmienky na vytváranie a rozvoj vzťahových väzieb s obidvomi rodičmi, súrodencami a s inými blízkymi osobami,
- i) využitie možných prostriedkov na zachovanie rodinného prostredia dieťaťa, ak sa zvažuje zásah do rodičovských práv a povinností.

38. Podľa § 2 ods. 1 zákona č. 161/2015 Z.z., Civilný mimosporový poriadok (ďalej len „CMP“), na konania podľa tohto zákona sa použijú ustanovenia Civilného sporového poriadku, ak tento zákon neustanovuje inak.

39. Podľa § 217 ods. 1 veta prvá zákona č. 160/2015 Z.z., Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“), pre rozsudok je rozhodujúci stav v čase jeho vyhlásenia.

40. Podľa § 44 CMP, rozsudky o výživnom sú vykonateľné dorúčením.

41. Podľa § 232 ods. 3 zákona č. 160/2015 Z.z., Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“), lehota na plnenie je tri dni a plynie od právoplatnosti rozsudku. Súd môže v odôvodnených prípadoch určiť dlhšiu lehotu.

42. Podľa § 363 CMP, súd môže aj bez návrhu zrušiť nariadené neodkladné opatrenie, ak sa zmenia pomery alebo ak odpadli dôvody, pre ktoré bolo nariadené.

43. Náhradná starostlivosť má nahrádzať osobnú starostlivosť rodičov o maloleté dieťa v prípade, ak ju rodičia nezabezpečujú alebo nemôžu zabezpečiť. Neschopnosť alebo neochota rodičov zabezpečiť osobnú starostlivosť o svoje maloleté dieťa môže spočívať v objektívnych alebo subjektívnych okolnostiach, napr. ak rodičia starostlivosť o dieťa zanedbávajú, čo sa vyznačuje nedostatkom ich starostlivosti, spôsobujúcim závažné ohrozenie vývoja dieťaťa alebo nebezpečenstva pre dieťa, zlyhanie pri zabezpečení telesných potrieb dieťaťa - výživy, ošatenia, ubytovania, zdravotnej starostlivosti, citové zanedbávanie - nezabezpečenie citových potrieb dieťaťa a pod. Každé zverenie dieťaťa do náhradnej starostlivosti predstavuje faktický zásah do výkonu rodičovských práv. Jednou z foriem náhradnej starostlivosti je náhradná osobná starostlivosť inej fyzickej osoby ako rodiča. V prípade posudzovania splnenia podmienok pre nariadenie náhradnej osobnej starostlivosti berie súd do úvahy záujem maloletého dieťaťa a to, či sa žiadny rodič naozaj nemôže alebo nechce o svoje dieťa starať. Právnym následkom nariadenia náhradnej osobnej starostlivosti je, že sa rodičia nemôžu o svoje dieťa osobne starať a túto starostlivosť zabezpečuje osoba, ktorej bolo dieťa rozhodnutím zverené, avšak len do času, kým si rodič na svojej strane nevytvorí alebo neobnoví podmienky pre prevzatie osobnej starostlivosti o dieťa. Rozhodujúcu úlohu vo výchove dieťaťa totiž majú vždy v prvom rade jeho rodičia.

44. Súd na základe vykonaného dokazovania mal preukázané, že sú splnené zákonné podmienky k tomu, aby maloleté deti boli zverené do náhradnej osobnej starostlivosti navrhovateľa E. A., ktorý je ich bratom, nakoľko náhradná osobná starostlivosť navrhovateľa je v súčasnosti pre maloleté deti najvhodnejšou formou starostlivosti pre zdravý všestranný vývin maloletých detí a je v záujme

maloletých detí. Súd mal preukázané, že uznesením Okresného súdu Brezno č.k. 1P/74/2018-106 zo dňa 16.10.2019, právoplatným dňom 12.11.2019, boli maloleté deti zverené do náhradnej osobnej starostlivosti starej matky B. J., nar. XX.XX.XXXX a otcovi maloletých detí bola stanovená vyživovacia povinnosť. Stará matka maloletých detí B. J. dňa XX.XX.XXXX zomrela, čím v zmysle § 47 ods. 1 písm. c) Zákona o rodine náhradná osobná starostlivosť starej matky B. J. o maloleté deti zanikla. Od uvedeného dňa starostlivosť o maloleté deti zabezpečuje navrhovateľ, ktorý je ich bratom. Matka maloletých detí dňa XX.XX.XXXX zomrela a otec maloletých detí I. A. (zapísaný v rodných listoch maloletých detí), žije bezdomoveckým spôsobom života, o deti sa nezaujíma, neplní si vyživovaciu povinnosť, pričom svoj nezaujem o deti odôvodňuje tým, že nie je ich biologickým otcom. V rodine maloletých detí niet inej vhodnej osoby schopnej zabezpečovať im osobnú starostlivosť. Navrhovateľ zabezpečuje starostlivosť o maloleté deti na dobrej úrovni. Maloleté deti majú s navrhovateľom vybudovanú silnú citovú väzbu, súrodenci sú súdržní a majú predpoklad situáciu zvládnuť. Nakoľko navrhovateľ spĺňa všetky zdravotné, osobnostné a morálne predpoklady na zverenie maloletých detí do náhradnej osobnej starostlivosti tak, ako to predpokladá Zákon o rodine, súd dospel k záveru, že náhradnú osobnú starostlivosť bude vykonávať v záujme maloletých detí.

45. Na základe vyššie uvedeného súd dospel k záveru, že je možné maloleté deti zveriť do náhradnej osobnej starostlivosti navrhovateľa, pričom náhradná osobná starostlivosť má prednosť pred ústavnou starostlivosťou. Z uvedených dôvodov súd návrhu navrhovateľa vyhovel a maloleté deti zveril do náhradnej osobnej starostlivosti navrhovateľa. Súd zároveň vymedzil aj rozsah práv a povinností navrhovateľa k maloletým deťom.

46. Keďže súd maloleté deti zveril do náhradnej osobnej starostlivosti, pričom povinnosť plniť výživné zostala otcovi maloletých detí zachovaná, súd zároveň zaviazal otca maloletých detí prispievať na výživu maloletých detí, a to vzhľadom na jeho aktuálne pomery výživným v minimálnej výške, t.j. vo výške 30 % zo sumy životného minima na nezaopatrené nepnoleté dieťa alebo na nezaopatrené dieťa podľa osobitného predpisu mesačne na každé dieťa zvlášť (čo aktuálne - od 01.07.2023 predstavuje sumu vo výške 36,83 Eur mesačne na každé dieťa zvlášť) počnúc dňom 13.10.2023. V konaní nebol zistený taký príjem otca maloletých detí, ktorý by umožňoval zaviazat ho na plnenie vyššieho ako minimálneho zákonného výživného. Toto výživné je povinný platiť každý rodič bez ohľadu na to, či má alebo nemá príjem. Počiatok vyživovacej povinnosti otca súd stanovil počnúc dňom 13.10.2023, t.j. odo dňa, kedy sa stalo vykonateľným neodkladné opatrenie nariadené Okresným súdom Banská Bystrica, pracovisko Brezno uznesením č.k. 9P/96/2023-25 zo dňa 13.10.2023, na základe ktorého boli maloleté deti odovzdané do osobnej starostlivosti navrhovateľa. Súčasne súd v zmysle § 45 ods. 8 veta prvá Zákona o rodine uložil otcovi maloletých detí povinnosť, aby takto stanovené výživné poukazoval na účet príslušného úradu práce, sociálnych vecí a rodiny.

47. Otcovi maloletých detí vznikol za obdobie od 13.10.2023 do 30.11.2023 nedoplatok na výživnom v celkovej sume 178,20 Eur (t.j. alikvotná časť za október 2023 22,57 Eur x 3 deti + 1 mesiac /november 2023/ x 36,83 Eur x 3 deti), keďže otec za uvedené obdobie na výživu maloletých detí neprispel. Vzhľadom na zistené aktuálne pomery otca maloletých detí súd na zaplatenie zameškaného výživného určil otcovi dlhšiu lehotu v zmysle § 232 ods. 3 CSP a zaviazal otca tento dlh zaplatiť do 5 mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia. Otec je povinný výživné ako aj dlh na zročnom výživnom zaplatiť na účet príslušného úradu práce, sociálnych vecí a rodiny.

48. Nakoľko súd týmto rozsudkom maloleté deti zveril do náhradnej osobnej starostlivosti navrhovateľa, právoplatnosťou tohto rozsudku zrušil neodkladné opatrenie nariadené uznesením Okresného súdu Banská Bystrica, pracovisko Brezno č.k. 9P/96/2023-25 zo dňa 13.10.2023, ktorým boli maloleté deti odovzdané do osobnej starostlivosti navrhovateľa. I po zrušení tohto neodkladného opatrenia sa situácia maloletých detí nezmení, naďalej zostanú v starostlivosti navrhovateľa, v ktorej sú doteraz.

49. Podľa § 52 CMP, žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania, ak tento zákon neustanovuje inak.

50. O náhrade trov konania účastníkov súd rozhodol v súlade s ustanovením § 52 CMP, podľa ktorého žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania, ak tento zákon neustanovuje inak. Súd v konaní nezistil ani okolnosti, s prihliadnutím na ktoré by bolo priznanie náhrady trov konania spravodlivé a ani jeden z účastníkov sa tejto náhrady trov konania nedomáhal.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku je prípustné odvolanie v lehote 15 dní odo dňa jeho doručenia, prostredníctvom podpísaného súdu, pracovisko Brezno, Kuzmányho 4, 977 01 Brezno na Krajský súd v Žiline, a to písomne v potrebnom počte vyhotovení (§ 362 ods. 1 veta prvá CSP).

V odvolaní sa má popri všeobecných náležitostiach podania (§ 127 CSP) uviesť, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh) (§ 363 CSP). Ak zákon na podanie nevyžaduje osobitné náležitosti, v podaní sa uvedie, ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje a musí byť podpísané. Ak ide o podanie urobené v prebiehajúcom konaní, náležitosťou podania je aj uvedenie spisovej značky tohto konania. Podanie urobené v listinnej podobe treba predložiť v potrebnom počte rovnopisov s prílohami tak, aby sa jeden rovnopis s prílohami mohol založiť do súdneho spisu a aby každý ďalší subjekt dostal jeden rovnopis s prílohami. Ak sa nepredloží potrebný počet rovnopisov a príloh, súd vyhotoví kópie podania na trovy toho, kto podanie urobil (§ 125 ods. 3 CSP).

V súlade s § 365 ods. 1 CSP odvolanie možno odôvodniť len tým, že

- a) neboli splnené procesné podmienky,
- b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
- c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,
- d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú tu ďalšie skutočnosti alebo iné dôkazy, ktoré doteraz neboli uplatnené (§ 63 CMP),
- h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Odvolanie možno odôvodniť aj tým, že súd prvej inštancie nesprávne alebo neúplne zistil skutočný stav veci (§ 62 ods. 1 CMP).

Odvolanie proti rozhodnutiu vo veci samej možno odôvodniť aj tým, že právoplatné uznesenie súdu prvej inštancie, ktoré predchádzalo rozhodnutiu vo veci samej, má vadu uvedenú v odseku 1, ak táto vada mala vplyv na rozhodnutie vo veci samej (§ 365 ods. 2 CSP).

Ak povinný dobrovoľne nesplní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie, oprávnený môže podať návrh na vykonanie exekúcie podľa zákona č. 233/1995 Z.z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok) a o zmene a doplnení ďalších zákonov. Ak ide o rozhodnutie, ktorým bola upravená starostlivosť o maloletého, styk s maloletým alebo iná ako peňažná povinnosť vo vzťahu k maloletému alebo o návrat maloletého do cudziny pri neoprávnenom premiestnení alebo zadržaní, môže oprávnený podať návrh na nariadenie výkonu rozhodnutia podľa § 370 a nasl. CMP.